

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליח

יום ו' ערש"ק ו' ניסן תשפ"ה

פרשת ויקרא

גליון תרצ"ב

שנה י"ד

מפי ספרים וסופרים

היו קדושים כשם שאני קדוש

ואשכח מה שאשכח, עם כל זה יהיה נשאר בידי הרבה יותר מאשר תמצא בכל בני העיר הזאת השיב לו חותנו: דע לך כי לא על דעת כן לקחתך לחתן, לא לקחתך בעיר הזאת כדי שתהיה מעולה בין כולם, אלא זכור נא שלקחתך מישיבה פלונית בהיותך המעולה והמצויין מבין כולם, ולכן צריך אתה להיות מתמיד בהשוואה לבני הישיבה שכולם מתמידים וגדולי תורה, ולא בהשוואה לעיר הזאת שכולם אנשים פשוטים. והנמשל: זאת היא טענת הקדוש ברוך הוא נגד ישראל שרוצים למצוא חן על ידי שהם טובים וצדיקים בהשוואה לפחותים ולכופרים, ועל זה אומר הקדוש ברוך הוא לישראל, לא כן הדברים "הואיל ונקדשתם לשמי עד שלא בראתי העולם" דהיינו עוד בטרם נראו הפחותים והכופרים בעולם הנה מאז ומקדם קדשתי אתכם לשמי ואם כן "היו קדושים כשם שאני קדוש" בלי הצטרפות נגד הזולת.

(המגיד מדובנא זיע"א)

איתא במדרש (תנחומא ב) אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: הואל ונקדשתם לשמי עד שלא בראתי העולם, היו קדושים כשם שאני קדוש. דברי המדרש יובנו על פי משל: היה אדם שהיה גר בעיר קטנה והיה עשיר גדול, ולו בת יחידה, וגמר בדעתו ללכת ולתור בארץ לבקש לו חתן מופלג. הגיע בדרכו אל ישיבה גדולה אשר במרחקים, וביקש מראש הישיבה שיבחר לו חתן מתמיד וירא שמים, והעשיר התחייב לשלם את כל ההוצאות, אמר לו הרב שיש בישיבה חתן מיוחד ומעולה מכל בני הישיבה, אם בשכלו הזך, ואם בהתמדתו כי לא יכבה בלילה נרו. החתן נפגש עם בתו ולאחר זמן מסויים נשא אותה לאשה. עברו כמה חודשים מזמן הנישואין והנה ראה העשיר שחתנו מתעצל בלימודו, ולומד רק שעה שעתיים ביום, והיה מתמרמר על זה מאוד. קרא לחתנו והוכיח אותו על זה, ענה החתן ואמר, שאל נא את השמש אם אחד מכל בני העיר פותח ספר פעם בחודש, ואילו אני ברוך השם לא עובר עלי חודש ואפילו שבעי בלי עסק התורה, וגם אם לא אלמד כל ימי

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

אמונה

וזוהו רמז ויקר אל"ף זעירא, שע"י שמקטין א"ע בהכנעה ושפלות זוכה לבחי' תפילין, כדאיתא בגמ' מגילה (ט"ז) ויקר אלו תפילין, היינו אמונה, כמבואר בזוה"ק (ח"א קמ"א). שהתפילין היא רזא דמהימנותא עילאה, כי יש בהם יחוד השי"ת שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד ויציאת מצרים שהם עיקרי אמונה.

הכל מאוצר מתנת חינוך

וזוהו ענין האל"ף זעירא כמבואר בישמח ישראל ל' לימוד דעת אין להקטין א"ע, היינו מה שנכתב אלף זעירא, וכן מה שלא נכתב עד עתה אל"ף זעירא בסנה ובמעמד הר סיני אלא דוקא כאן, כל זה הוא לימוד דעת לבני' לידע איך ומתי צריכים להקטין את עצמם, דכל זמן שצריכים להתחזקות יקיימו בעצמם מדריגת בשבילי נברא העולם, לסבול א"ע ולהתחזק, אך כאשר מגיעים לאיזה דרגה ולאיזה שלימות בתורה ועבודה, אז צריכין לידע נאמנה שאין זה מכוונם, כי אין להם מעצמם כלום, אלא הכל מאוצר מתנת חינוך. (כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

הכנעה ושפלות

ויקרא אל משה.

איתא בבה"ט א' דויקרא זעירא שמשא לא רצה לכתוב אלא ויקר בדרך שנאמר בבלעם באילו לא נראה לו השם אלא במקרה ואמר לו הקב"ה לכתבו גם באלף וכתבה קטנה וכו' ע"ש ויש לדקדק מה מהני שהאלף היא קטנה סוף סוף קורין ויקרא ולא ויקר, והנה כ"ק רבינו ז"ע בישמח ישראל כותב ויקרא אל משה אלף זעירא, לימוד דעת איך להקטין את עצמו עכ"ל. ונראה לבאר את הענין דהנה יש שני דברים שמביאים את האדם להכנעה ושפלות, א' בראותו שהוא בריה שפלה וקלה עומדת בדעה מועטת ולהכרה זו אנו צריך להכמה גדולה אלא לשמור עצמו שלא יהיה ההיפך מחכם כדאיתא בגמ' (פסחים ס"ו) כל המתיהר אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו, וגם אם אינו בעל מום איננו מתגאה כדאיתא בגמ' (מגילה כ"ט). האי מאן דיהיר בעל מום הוא, אבל בכדי להבין שתכלית הידיעה שלא נדע זה ע"י שיוסיף דעת ויבין יותר את שפלותו ואפסיותו שהוא אין ואפס ויתבטל מול אורו ית"ש.

(אמונת משה)

אם א"א ללמוד מהגדולים צריכים ללמוד מהקטנים

ויקרא אל משה (א', א').

כ"ק אדמו"ר בעל הישמח ישראל צוקללה"ה ז"ע אמר פ"א ע"ע מרוב ענוותנותו: "ויקרא" אל"ף זעירא [אל"ף מלשון הכתוב באיוב (ל"ג, ל"ג) ואאלפך חכמה], שאם אי אפשר ללמוד מן הגדולים צריכים ללמוד מן הקטנים. (מאורן של ישראל)

'ויקרא' מטעם שאין זה קריאה של חיבה

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד (שם).

בבעל הטורים איתא: א' דויקרא זעירא שמשא לא רצה לכתוב אלא ויקר בדרך שנאמר בבלעם כאלו לא נראה לו השם אלא במקרה ואמר לו הקב"ה לכתוב גם באל"ף וכתבה קטנה.

ויש לפרש שמשחשבת משה רע"ה היה תמיד שבאמת היא השפל והפחות מכל האדם אשר על פני האדמה ומה שהקב"ה מעלה אותו ממדרגה למדרגה ומטיב עמו ביותר מכל האדם, היא בבחי' נקמה, ובכוונה מכוונת מהשי"ת שיעצער כל ימי יובש יותר ממעשיו, וזה שכתב הבעל הטורים שמשא לא רצה לכתוב אלא ויקר, כי חשב בלבו שאין זה קריאה של חיבה, אדרבא היא בחי' נקמה והיא באקראי בעלמא וכדי שיתן אל לבו שגגתו וזנותיו. (תפארת שמואל)

אדם צריך לתקן את מה שפגם

וזאת אשר חטא מן הקודש ישלם ואת חמישתו יוסף עליו (ה', ט"ז).

הרמז בזה שצריך האדם לתקן קודם את מה שפגם, וזהו פירוש ואת אשר יחטא מן הקודש, לשון חסרון, מלשון הכתוב (מלכים א' - א', כ"א) והייתי אני ובני שלמה חטאים, 'שלם' מלשון השלמה, שיתקן מעשיו להשלים את מה שפגם, כדי שלא יתן ח"ו כח בסטרא אחרא ע"י מעשיו, בבחי' נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים (ירמיהו ד', ג'), ועי"ז יזכה שהתורה שלומד והמצוות שמקיים יוסיפו לו כח בקדושה, וזהו הרמז ואת 'חמישתו' יוסף עליו, היינו בלימוד התורה הכלולה בחמשה חומשים, וגם ע"י אכילת מצה, מיכלא דמהימנותא ואסוותא (זוה"ק ח"ב קפ"ג) יזכה לתוספת קדושה כדאיתא (תיקו"ז כח) שמשא היא בבחי' ה"א, וכמו שאומר המגיד ה'א לחמא עניא וכו', כלומר שע"י שיתקן קודם את הפגם אזי התורה והמצוות יוסיפו לו בקדושה ובקדושת החג הבעל"ט. (עקידת יצחק)

קדש עצמך במותר לך

אדם כי יקריב מכם קרבן לה'.

פירש"י ז"ל: בקרבנות נדבה דיבר הענין.

תקריבו מלמד ששנים מתנדבים עולה בשותפות, היינו על פי מאמר הז"ל (אבות פ"א מ"ו) קנה לך חבר, ועיקר כוונת הז"ל בענין דיבוק חברים היא שיוכל לדבר לפניו את שברון לבו, מה שפגם בהרהור הלב, ולא שידמו בנפשם שכל העולם כולו כאין נגדם, וזהו שכ' רש"י ז"ל מלמד "ששנים מתנדבים עולה", כמאחז"ל (מד"ר ז', ג) אין העולה באה כי אם על הרהורי הלב, כי ע"י התחברות חברים יראה וידע יקרת ערך ענין ביטול

ווארט

שבע יפול צדיק וקם

אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם (ד', ג). יש לדקדק, דבכל הקרבנות כתיב "ונסלח לו", וכאן בכהן המשיח לא כתוב, וצריך ביאור. ונראה, דאיתא בספרי תלמידי הבעש"ט ז"ע וביחוד במאור עינים, דלכאורה, הצדיקים המקדשים את גופם היו צריכים להיות כמלאכי השרת, שלא יצטרכו עוד לשום הכרחיות לעבודת השי"ת, ובאמת אנו רואים שגם הם צריכים להכרחיות והכנה ועצות לעבודתו יתברך.

והטעם, כי הקב"ה נוטל מהם ההכנה לרגע אחד, כדי שיהיה להם אריכות ימים ויוסיפו כל פעם בקדושה. ועוד, כדי לזכות בזה את אחרים שאינם יכולים למצוא בעצמם עצות למלחמת היצר, וע"י העצות והתחבולות שהצדיקים עושים, באה ישועה גם לפשוטי העם במלחמתם נגד היצר. וזהו הרמז "אם הכהן המשיח יחטא", אשר בודאי הוא צדיק גמור, ומהראוי לו שלא יבוא לידי חטא, ואם בכל זאת אנו רואים שנכשל, עלינו לדעת כי הוא "לאשמת העם", כדי שיכניס הרהור תשובה בלב פשוטי ישראל, ולכן לא נכתוב כאן "ונסלח לו", כי הוא לא חטא בזה.

(מהר"ד מבועלזא)

לע"נ הרה"ח ר' יצחק
בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל
נלב"ע ו' סיון תשע"ד

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

שיכוון לבו לשמים וכו'. ומקשה הט"ז אם שניהם, המרבה והממעיט שוים בכוננם את לב לשמים למה איפוא לא יהיה המרבה יותר גדול ויותר משובה, ואמר ע"ז הרבי ר' בונים מפרשיסחא ז"ע, בדרך משל לשני סוחרים שנכנסו לעיר אחת, הראשון נסע ישר והגיע מיד למטרתו, והשני התעכב בגלל עיכובים שונים והגיע מאוחר יותר למקום, שאלו הראשון לשני מה איחרת לבוא, השיבו השני, מהו ההבדל, העיקר שבאים. ונראה פירושו שפירש ובלבד שיכוון לבו שסוף ותכלית מעשיו יהיה שיהיה מכוון להשי"ת כראוי בין שבא לו זה ע"י עבודה מעט, או ע"י יגיעות הרבה, רק שיועילו מעשיו לכוון לבו לשמים, והדברים נכונים מאד, שהרי גם כאן נאמר זה על הקרבן מנחה שמאחר שנתקרב קרבנו להשי"ת וזה תכלית המכוון וסוף דבר. א"כ אין נפקא מינא בין שהיה מרבה וממעיט, כי סוף הכל אחד שיתקרב להשי"ת. וזהו עצמו פירוש "יכוון לבו" כענין הקרבן להיות נמשך אחר השם והוא חיותו יתברך שניתן בכל דבר.

מן הבקר ומן הצאן. הנה כתיב (ישעי' א') ידע שור קוננו, ופירשו המפרשים ששור יש בו דעת להכיר בעליו תיכף משקנהו, ואולי מטעם זה (הגיגה יג:) מלך בבהמות שור, ואמרו ז"ל (שמו"ר פ' כ"ב) ארבעה מיני באים נבראו בעולם, שור בבהמות, וצאן הוא הכנעה ושפלות ראשו של זה בצד זנבו של זה, היפך מדתו של שור, ושניהם אין בהם שבת זולת כשהם בקדושה היינו שיגבה לבו בדרכי ה' ויאמר כל העולם לא נברא אלא בשבילי, וכל המלעיגים עלי ועל עבודתי יהיו בעיני כאפס וכאין, אבל זולת מהקדושה הגיאות היא ענין רע מאוד, וכמו כן הכנעה ושפלות דקדושה להיות נכנע לה' ולתורתו ועבודתו, אבל זולת הקדושה ההכנעה תביאהו להכנע מפני הרשעים ולהתבטל מפניהם, וזה שמשני מינים אלו מביאים קרבן לה' היינו שענינם יהיה רק בקדושה.

כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ כי כל שאור וגו'. הנה 'חמץ משאור', הם עניני גבהות והתפארות, ונפסלת במשהו. ו'דבש' נקרא זה שמכוון לאיזה אות לעצמו, הן אפילו להיות בן עולם הבא. וזהו פירוש הפסוק: "כי כל שאור וכל דבש" היינו איזה מחשבה שיהיה מהם, שלא תקטירו ממנו אשה לה', אשה - היא סוד השכינה, לא תקטירו - לש' התקשרות, רק תהיה מחשבתו כולו לקרב המנחה להשי"ת, והוא ע"ד שאמר אא"ז [הבעל שם טוב] ז"ע אין תפילות של אדם נשמעת אלא אם כן משים עצמו כשירים (סוטה ה) והמשיביל יבין.

(דגל מחנה אפרים)

אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. מכם בגי' מאה, מלמד שכל האומר מאה ברכות בכל יום הרי הוא יותר מקובל משחקריב מן הבהמה והבקר. (פירוש התורה לה' חיים פלטיאל, וכן הוא בחלקת יהושע)

וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית אלוך וגו' על כל קרבנך תקריב מלח (ב' י"ג). הקשה אאז"ל [בעל השפת אמת] ז"ע אמאי אין מוצאים בענין העקידה שאברהם לקח איתו מלח, והלא כתיב על כל קרבנך תקריב מלח, ותיירץ בקדשו בקיצור שיצחק בעצמו היה מלח. ולהסביר הענין ע"פ דאיתא ברמב"ן (פסוק זה) שמלח יש בו אש ומים, ישנם יסודות מעורבים, חסד שבגבורה, גבורה שבחסד, אברהם היה רק חסד ויצחק חידש מידה חדשה, גבורה שבחסד, ואח"כ המתיק יעקב הגבורה וזהו חסד שבגבורה, איתא בספרים שמלח הוא יראת שמים, זה צריך להצטרף עם כל הדברים, המלח נותן טעם ואיתא (רש"י במדבר י"ח י"ט) שהוא מבריא, איתא בגמ' (שבת לא.) שיראת שמים הוא קבב חומטון שמעמיד את התבואה, וברש"י דקב חומטון הוא ארץ מלחה, איתא (ויק"ר ד' י"א) בשעה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו התקין הקב"ה שני כבשים אחד של שחרית ואחד של ערבית וכו', שבשעה שהיו ישראל מקריבין תמיד על גבי המזבח וקורין את המקרא הזה צפונה לפני ה' וזכר הקב"ה עקידת יצחק, יצחק היה יראה והיינו צפונה לפני ה' כדכתיב (תהילים ל"א ב') מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, מעשה העקידה לא היה לאותו זה בלבד אלא גם על לעתיד, מזה נעשו שני תמידין, איתא (ר"ה טז.) מעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני, יצחק הכניס כח שכל אחד מישראל יוכל לבטל עצמו להקב"ה, זו היא מידת היראה.

אדם כי יקריב מכם וגו'. פי' האדם ההולך בדרכיו ואין לו שום התקרבות לה' ברוך הוא, יקח לו ראייה מן הבהמה שנעשית הקדש להקרבה על פי דיבורו של האדם שאמר הרי זו עולה, ונעשית קודש קדשים רק על ידי דיבורו והבל פיו של האדם עליה, ואע"פ שהבהמה עצמה לא נשתנית והיא כמו שהיתה, אף הדיבור שמוציא האדם הוא קודש קדשים והוא שחל על הבהמה והקדושה, א"כ יראה האדם גודל הקדושה אשר בו, ומה עוד קל וחומר הדיבור תורה ותפילה לפני השי"ת. וזהו פי' אדם כי יקריב מכם שרוצה להתקרב לה', מן הבהמה יבין מעצמו שחל הקדושה עליה על ידי דיבור פיו ובהו תקריבו את קרבנכם כי די לו בהרוח ה' אשר בקרבנו והוא משכך לו.

(תפארת שלמה, וראה עוד בשפת אמת שכתב ע"ז, וז"ל: דפשוט ליתן מפנימיות כחו ורצונו להשי"ת, וכמו דאיתא (אבות פ"ד מ"ד) בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך. והיא בחי' קרבן, לקרב כל המעשים להשי"ת, וזהו שכתבנו שהגם שכל אחד יתן ענין שלו יהיה על ידי הכנסת עצמו בתוך כלל ישראל)

ונפש כי תקריב קרבן מנחה וגו' אשה ריח ניחוח לה' וגו'. איתא בגמ' מנחות נאמר בעולת בהמה אשה ריח ניחוח ובעולת העוף אשה ריח ניחוח, ובמנחה אשה ריח ניחוח, לומר לך אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד

מעשי צדיקים

העלילה שסוכלה על ידי עכברים

היה היה פעם יהודי שהיה גר בכפר בין גויים רבים ומעט יהודים, שמו של היהודי היה הלל או כפי שקראו לו בכפר "הילקה", ופרנסתו היתה מבית מדרש שחבר מהפריץ המקומי, הגויים שהיו נכנסים לפונדק שלו כדי ללגום כוסית יי"ש ולאכול מנה דג ממולא טעים, אהבו את הילקה השקט וההגון שהתייחס עליהם בדידות ולא לקח מהם אף פעם אפילו קופייקה (פרוטה) מיותרת, והגויים השיכורים כיבדוהו בשל כך. רק גוי אחד ושמו סטפן הראה להילקה היהודי שנאה גלויה, היה זה גוי גם רוח שיכור כמעט תמיד, ופיו מלא קללות, כאשר הילקה ראה שסטפן לקח כבר משקה מעל למידה היו מסרב למכור לו יותר, ולא אחת אף נאלץ "ללוות" את השיכור בעל כרחו כמובן אל מחוץ לבית המרזח. סטפן שנפגע, נשבע להינקם מהיהודי הילקה מאחר שהוא היה חייב לו סכום כסף הגון תמורת המשקה ששתה אצלו, היה ה"פתרון" הנוח ביותר להרוג את היהודי, ובזה לסלק הן את הפונדקאי השנוא והן להיפטר מהחובות הרבים שהיה חייב ליהודי. אולם הוא פחד להרגו שמה יישלח לסיביר, ועל כך החליט כי יעליל עליו עלילה ויהי מה, אומר ועושה.

סטפן הלך לעיר הסמוכה וסיפר שם למשטרה כי בעל המרזח הילקה, מרמה את הממשלה, ע"י כך שלא על כל כמות היי"ש שהוא מוכר הוא משלם המכס כחוק אלא רק על חלק ממנו, בעדים המוכנים לאשר את דבריו, הוא מסר שמות של מספר איכרים מכפרים סמוכים, שהיו מוכנים להישבע כי הילקה מכר גם להם יי"ש לא חוקי, גויים אלה היו חבריו של סטפן טיפוסים מפוקפקים כמוהו, אשר שנאת היהודים שבערה בקרבם דחפה אותם לכל דבר פשע, התלונה הוגשה ובעקבותיה באה החקירה, עדי השקר של סטפן הופיעו ונשבעו לשקר באשרם את העלילה כאילו היתה עובדה קיימת ומוכחת, התובע שבעצמו היה אנטישמי לא קטן, מצא כאן הזדמנות לנגח את כל היהודים ולכנותם רמאים, הוא תבע להטיל על הילקה את העונש החמור ביותר הקבוע בחוק למקרה מסוג זה.

הילקה מצידו הכחיש כמובן את אשמות השוא, כשדמעות עומדות בעיניו הוא הצהיר כי הוא חף מפשע, וכי נפל קרבן לעלילה שטפל עליו סטפן במגמה להינקם ממנו, באו גם גויים רבים והעידו כי הילקה הגו אדם ישר ולא יעלה על הדעת להאשימו בכגון דא, אפילו הפריץ ממנו חבר הילקה את בית המרזח, מצא לנכון לומר כמה מלים לטובת היהודי "שלו", החוקרים ראו והבינו כי הילקה אינו אשם, אך מאידך לא יכלו לבטל את ה"עדויות" שבועה, וכך נמשך הענין קרוב לשנה.

לבסוף התקרב היום בו עמד המשפט להתקיים, מצבו של הילקה היה רופף ביותר, והוא ישב בביתו יומם ולילה שבור ורצוף ואמר תהילים כשעיניו זולגות דמעות, אשתו של הילקה היתה בתו של יהודי כפרי שהתגורר בקרבת העיירה ליובאוויטש, ואביה היה חסיד ליובאוויטש, וממנו היא שמעה לעתים קרובות על הרה"ק רבי מנחם מנדל ה"צמח צדק" זיע"א, על צדקותו ועל גדולתו, וכיצד הוא הושיע יהודים רבים בעצתו ובברכתו ובתפילותיו, עתה כאשר בעלה היה נתון בצרה יעצה לו לנסוע לרבי ולשטוח את צרותיו בפניו, וברכתו וודאי תקויים. להילקה מצידו לא היה רקע חסידי, אביו לא היה חסיד והוא בעצמו מעולם לא נסע אל שום רבי, על כן הוא סירב בתחילה לשמוע לעצה ה"מזרחה" של אשתו, וביטל אותה במחי יד.

אולם ככל שהתקרב מועד המשפט ובלית ברירה, הוא החליט לשמוע בקול אשתו, רתם סוס לעגלה ונסע לליובאוויטש בהגיעו לחצר הרבי התברר לו חיש מהר כי להגיע אל הרבי זה כלל לא פשוט, הגבאי הודיע לו כי חסידים רבים וביניהם סוחרים חשובים, ממתנינים זה ימים מספר כדי להיכנס אל הרבי ל"יחידות", וגם הוא הילקה יצטרך לחכות כמוהם בסבלנות, אם ירצה להתקבל, ברגע הראשון התחרט הילקה על כל הנסיעה, אולם לאחר מכן התאוּשש וסיפר לגבאי על הצרה שהוא נתון בה, את תאריך המשפט המתקרב ואת בקשתו לברכה מהרבי, דבריו נגעו ללבו של הגבאי והוא הבטיח לו לנהוג לגבוי לפני משורת הדין. ואכן כבר למחרת היום הודיע לו הגבאי כי יתכונן להיכנס אל הרבי.

בהיכנסו אל הרבי נתקף הילקה לפתע הרגשה של חדלון, מבוכה ואובדן עצות, הוא עמד לרגע באין אומר, ומיד פרץ בבכי מר, הוא שפך את מר לבו לפני הרבי וסיפר לו את הכל מהחל ועד כלה, הרבי שמע אותו

בסבלנות, ולאחר מכן אמר: "אל תבכה הלל ואל תתלונן, השם יתברך יעזור לך, שום דבר בעולם ושום יצור או חפץ לא נבראו בכדי, אלא לתועלת מסוימת, אפילו עכברים מביאים לפעמים תועלת, סע הביתה יהודי יקר ושים מבטחך בה' יתברך". הילקה יצא מהרבי מעודד אם כי בעצם לא ידע ולא הבין למה התכוון הרבי בדבריו, אולם הוא קיווה כי ברכת הרבי תתקיים והשם יתברך יעזור לו במצוקתו. כאשר הגיע לביתו סיפר את הדברים לאשתו, היא שמחה שמחה גדולה ומיד הסיחה מדעתה כל דאגה, אם כי גם היא לא הבינה יותר ממנו ביחס למשמעות דבריו של הרבי, אולם היא בטחה בה' שתקויים ברכת הצדיק.

הגיע יום המשפט, הילקה ואשתו נסעו העירה הוא מודאג וחושש לבאות והיא מלאה בטחון ומעודדת את בעלה, אולם בית המשפט היה מלא מפה לפה, יהודים וגויים, כולם היו סקרנים לדעת כיצד יסתיים המשפט. הילקה ישב על ספסל הנאשמים חיוור ומודאג וכיפה שחורה גדולה מכסה את ראשו, הוא לא נתן את דעתו על המתרחש באולם וכל מעייניו היו נתונים בפסוקי תהילים אותם רחשו שפתיו הרש. המשפט נפתח והעד הראשון, סטפן הידוע לשימצה ניגש אל הדוכן וחזר על דברי עדותו שהיו יסוד לעלילה, אולם כאשר סניגורו של הילקה החל לחקרו חקירת שתי וערב, התבלבל סטפן והסתבך בדברים שסתרו זה את זה, לבסוף הוא נאחז בטענה כי הנה העדים האחרים יאשרו כולם את דבריו.

אולם כאשר הכריזו את שמותיהם של העדים האחרים בני כנופייתו של סטפן שיבואו ויעידו, איש לא נענה כי איש מהם לא נכח במקום, התברר כי באורח פלא קרה לכל אחד מהם משהו שמנע בעדו מלהופיע, אחד מהם נפצע קשה בחוטבו עצים ביער, שני טבע בנהר, ואילו שני אחרים רבו ביניהם והעניינים הגיעו עד כדי קרב סכינים ועתה שניהם מוטלים על ערש דווי. לכאורה המצב נראה טוב מאד, אין עדים ואין עדויות, אולם התובע אינו מוותר בנקל, הוא טוען כי בעצם אין צורך להשמיע את העדויות מחדש לאחר שהן ניגבו כבר ורשומות בפרוטוקול, כל מה שכבוד בית המשפט צריך לעשות זה לקרוא את הפרוטוקול של גביית העדויות ולהסתמך עליו טען התובע.

השופט החליט כי צדקו דברי התובע, נתן הוראה לפקיד בית משפט להביא את הפרוטוקול של החקירה בו כלולות העדויות, באולם הושלך הס והשופט חיכה בחוסר סבלנות לבוא הפקיד, לבסוף הוא חזר בידים ריקות, הוא ניגש אל השופט ולוחש לאזנו משהו, ואילו הלה צועק עליו בקול "תביא מה שיש שם".

"אבל כבוד השופט" טוען הפקיד "אין שם מאומה, העכברים אכלו את הכל ולא נותר כלום", "זה לא יתכן, זה לא יאומן, תביא הנה את כל המגירה", מצווה השופט כשהוא כועס כולו על הפקיד ה"שלומיאלי", הפקיד יוצא במהירות, ומיד הוא נכנס חזרה, סוחב עמו מגירה גדולה, אותה הוא מעמיד על שלחן השופט, השופט הכניס את ידו למגירה וחיטט בה שעה ארוכה במגמה להעלות ממנה לפחות פיסת נייר שלמה אחת, אולם לשווא, כל הניירות שהיו במגירה זו כורסמו ע"י עכברים בצורה כה יסודית שלא נותרה ביניהם פיסת נייר שלמה אחת, "כבוד השופט" הצטדק הפקיד "מעולם עוד לא קרה דבר כזה אצלנו", והוא הוסיף כאילו לעצמו "זה בכלל מוזר מאד, המסמכים הרבים שבשאר המגירות באותו ארון עצמו נשמרו כהלכה, מבלי שהעכברים יגעו בהם, רק המסמכים שבמגירה זו ניזוקו בצורה כה חמורה ששוב אי אפשר להשתמש בהם". "לא יאומן ממש לא יאומן אך עובדה היא: אין עדויות, אין מסמכים, אף פעם בימי חיי עוד לא היה לי מקרה כזה" אמר השופט כאילו מדבר עם עצמו, אחר כך התאוּשש ובקול רם ותקיף הכריז את פסק הדין, "האשמה נגד הנאשם לא הוכחה, החשוד משוחרר" הילקה עדיין שקוע היה באמירת תהילים, כאשר ניגשו אליו קרובים ורחוקים ואיחלו לו מזל טוב על תוצאות המשפט, עיניו נתמלאו דמעות והוא הודה לה' על שהצילו מצרה צרורה זו. בדרכם הביתה סיפרה לו אשתו את כל ההשתלשלות שהביאה לשחרורו, ואז רק אז הבין הילקה את דברי ה"צמח צדק" אודות היצורים לרבות העכברים שלא נבראו

בפי ישראלים

ללכת בדרכי ישראל לפניך

ההכנה שלנו לחג האמונה

האהבה שבפנימיות לבנינו אל אבינו שבשמים, ולעורר את האהבה בכל פרטי ומהלך חג הפסח הנקרא חג האמונה, וכך נגיע למדרגות גבוהות ונעלות בימים האלה עד שתחפץ.

אם נתבונן מעט. בני ישראל בתוך ארץ מצרים, סגורה ומסוגרת בכל האופנים, לא יכולים לצאת, לא יכולים ללכת הביתה, לא יכולים לעבוד את אלוקיהם, לא יכולים לעשות כ-ל-ו-ם, ממש כ-ל-ו-ם, ממש כמו שנקרא ארץ מצרים, שמצר להיות שם, כפשוטו. ואז מגיע האור מתוך החשכה, משה רבינו עומד ומכריז שהוא עומד לגאול אותם מארץ מצרים, ולהוציא אותם מעבדות לחירות עולם. והיו קבוצה מבני ישראל שהסכימו ללכת עמו באש ובמים, והאמינו בו ובה' שיגאלם מארץ מצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה. אבל במשנהו היה קבוצה שהיה קשה להם להאמין, ובצדק, שהם יוכלו לצאת אי פעם מארץ מצרים. אבל מה. הם התגברו על כל הקשיים, על כל המחשבות הפסולות, והאמינו שיכולים לצאת ממצרים, ובאמת זה עמד להם לצאת מארץ מצרים.

וידעו זה הנחילנו לנו לדורות עולם. בעל ההגדה כתב "חייב אדם להאזין את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים", "בכל דור ודור' דרשו רבוה"ק גם הדור שלנו בהאי שתא, חייב לראות את עצמו - שגם הוא בעצמו, ירגיש במחושיות 'כאילו הוא יצא ממצרים' - כאילו הוא גם יצא בזה הרגע מארץ מצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה.

וכל זה מרומז לנו בפרשתן (א, א) "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו". וצריך ביאור, כי עפ"י דקדוק לשון היה לו לומר 'ויקרא ה' אל משה וידבר אליו', ומדוע איחר מלכתוב תיבת ה' עד אחר וידבר. ומבאר הרה"ק בעל ה"בית אברהם" זי"ע כי תיבת ויקרא נכתבה בא' זעירא ונחשב הא' כמי שאינו, וכמו שנכתב 'ויקר' מלשון 'מקרה', וכלומר, 'ויקר אל משה', כל מה שאירע וקרה למשה רבינו, הבין שיידבר ה' אליו, שהקב"ה מדבר אליו בזה ולא פלוגי עשהו לו, ואף לא גרם לעצמו כל רע, אלא הכל בשליחות ודבר ה' הוא (באר הפרשה).

לימוד הוא לנו לנצל את הימים הקרובים שנשארו עד לימי חג הפסח, לעיין בספרי ההלכה וההסידות, להבין ששום דבר זה לא מקרה, אנו לא אוכלים מצה בגלל שאבותינו אכלו או שהם יצאו עם זה ממצרים, אלא זה מצה שהקב"ה הביא לנו לאכול בשבע ימים אלה, לומר לו יהודי יש בידך מאכל שהוא אמונה, מאכל שהוא רפואה, תשקיע בזה, ותראה פירות מתוקים. וח"ו לא להיות כמו אותו חתול, שחשב שהכל מגיע לו, ואם זה לא הגיע לו - משמע שהטבח נהנה מזה. כי סוף פסוק הוא שהטבח יודע שהוא זורק פח זבל, וזה שאריות של האוכל, אויך לו מה להשקיע בזה, אבל החתול שהוא רגיל לכאלה סעודות האו חושב אחרת. יתן השי"ת שנצל את הימים הבעל"ט כדבעי, להתכונן ולהכין את כל הכלים הנכונים והראויים לקבל את כל השפע מלעילא ברוחניות ובגשמיות, חייא אריכי ומזוני רויחא וסייעתא דשמיא לנו ולכל בני ישראל, ולהאמין באמונת אומן בהשי"ת שהוא ואין בלתו, ולהמשיך רפואות וישועות ע"י אכילת המצה, וכבר נזכר עוד בזה השנה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים שדמם עולים על קיר המזבח לרצון, ולשנה הבאה בירושלים הבנויה.

שבת פרשת ויקרא--- שבת קודם חג הפסח--- אלו משמרי ישראל שני שבתות, מיד הם ננאלים. שבת זו, ושבת הבאה הם קודם ימי חג הפסח - חג האמונה. לכאורה צריכים אנו להבין בפשטות איך ובמה בני ישראל הגיעו למדרגת האמונה בזאת להאמין בה' אחד ושמו אחד שיוציא אותם מארץ מצרים, ואפילו שזה לא יכול להיות בטבע העולם, שכן ארץ מצרים סגורה ומסוגרת מכל הצדדים??? אבל ידוע המימריה בשם הרה"ק הרבי ר' בונים מפרשיסחא זי"ע עמ"ש 'לעולם יאמר אדם מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב'. לכאורה, וכי איזה שוטה ידמה מעשיו למעשה אבות הקדושים. אך, תירץ, פי' 'גיעו': שיהי' למעשיו נגיעה ודביקות וחבור במעשה אבות כו' ודפח"ח. ולכן ראינו לנכון לכתוב על זה הענין. איך זה נוגע אלינו--- אל כל אחד ואחד--- בכל דור ודור--- ע"כ ועוד נרחיב א"י"ה במאמר שלפנינו.

מקום בחור לו חתול א' על יד פח של מטבח, והיחודיות של המקום היתה בשל מנהג הטבח שהיה יוצא לאחר העבודה עם השקית זבל, ומניחו בפח האשפה. ולכך היה מחכה החתול בכל ערב בשעה המסוימת, ואז שש ושמוח בחלקו, והיה לו סעודה מלאה כיד המלך הרחבה. רק להבין שלחתול היה זיכרון מיוחד, לדעת את השעה המדויקת ואת המקום המדויק, שבו היה זורק הטבח את שקית הזבל. כעבור ימים מספר, שם לב הטבח על החתול, שכל יום מגיע למקום ומחכה לשקית, התמלא רחמיו על כל מעשיו, ומכאן ואילך קיבל על עצמו כשהיה שם את שקית הזבל, היה מניח אותו ליד פח האשפה ופותח את זה לאורכה ולרחבה. כדי שיוכל להתענג בהשקט וברווה. וכך היה המנהג בכל ערב וערב, הטבח היה יוצא עם השקית זבל, פותח את זה אורכה ולרחבה, וכך היה ממשיך לביתו, והחתול היה מתענג על הסעודה שסידרו לו בלי עמל ויגע.

יום א' התבצר מהטבח הרגיל להגיע לעבוד במטבח, וע"כ שלח במקומו ממלא מקום שיכין את האוכל, וינקה לאחמ"כ את המקום. אבל--- הוא שכח לומר לו שיניח את השקית זבל על יד הפח, ויפתח אותה לאורכה ולרוחבה כמנהגו בכל ערב וערב. והחתול מגיע בשעה הקבועה, למקום הקבוע, כמו בכל יום ויום, מחכה ומחכה, ואין איש שם על לב איך שהוא נשאר רעב במשך כל שעות היממה רק להנות מהסעודה הזו בשלימות, והערב אין לא טבח ולא שקית זבל ולא סעודה. עברו דקות ארוכות--- וגם שעות ארוכות--- ואז עלה במחשבתו, מחשבה של חתול, בזאת מחשבה; ככל הנראה הטבח ראה כמה סעודה יפה ונאה הייתה לו מדי ערב, ולכן הוא לא פירגן לחתול את הסעודה, ואכל את זה לבד---

צר לומר אבל יש אנשים שהם במחשבה כמו אותו חתול. אומרים לנו על המצה הקדושה שהיא "מיכלא דמהימנותא" - מאכל האמונה ו"מיכלא דאסוותא" - מאכל הרפואה (עפ"י הזוה"ק), ואנו אוכלים אותו בלי לדעת יותר מדי, אלא במיעוט שכלנו אנו חושבים על המצה הזאת כמה היא טובה ונחמדה. אבל מה שדורש מאיתנו, זה לעורר את עצמינו לקראת הימים הקרובים ובאים פן נגיע למחשבה כמו של אותו חתול, "אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ" צריך תמיד לעורר את

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון

a13215113@gmail.com

לע"נ מרת רבקה בת הרב
משה חיים ע"ה
נלב"ע י"ב ניסן
ת. נ. צ. ב. ה.

נודב לע"נ
הרב מרדכי מנחם מנדל
בן הרב אהרן אריה ז"ל
נלב"ע ה' תמוז תשפ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן
הרה"ח ר' משה אריה ז"ל
נלב"ע בשבועות תשע"ד
ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרב אריה לייב בן
הרב משה ז"ל
נלב"ע ו' ניסן תשע"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבח"ח ישראל פיגנבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן 540321-ע"ש ישראל בנימין פיגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.